

Murroskauden lehtimies

I

J.V. Snellmanin toimittamassa *Saima*-lehdessä kohtasivat vanha auto-taarisen yhteiskunnan lehdistökäsitys ja uusi, nousevan liberalismiin "porvarillinen" julkisuusperiaate.

Pohjimmiltaan Snellman oli uudistusten kannattaja ja piti monia liberaalien tavoitteita myös oman toimintansa ihanteina. Kuitenkin hän samalla otti huomioon olevien olojen rajoitukset ja oli valmis tinkimään reformivaatimusten toteuttamisesta, jotta myös vallanpitäjät saattoivat ne niellä.

Tietoisesti painotetuilla uudistusvaatimuksilla ja tarkoin harkitulla esimerkillä Snellmanin Saima viitoitti tietä suomalaisen sanomalehdistön uudistamiselle.

Ensimmäisen kerran J.V. Snellman ruoti julkisesti sanomalehdistöä *Spanska Flugan* -nimisessä aikakauskirjassaan, jonka kolme numeroa hän julkaisi jouduttuaan ilmi-riitaan yliopiston konsistorin kanssa 1839. *Spanska Flugan* heijasteli vahvaa, patoutunutta oppositiomiel-
tää, joka löysi lopulta purkautumis-kanavan. Samantapaisen purkauksen-omaisen kritiikkiryöpyn Snellman sinkosi myös suomalaisen sanomalehdistön niskaan, sillä mitään hyvää sanottavaa hän ei siitä *Spanska Fluganissa* löytänyt.

Snellman syytti maan lehtiä tyh-jänpäiväisyydestä ja mitättömyy-destä. Sanomalehdiltä puuttui oh-jelma ja linja. Snellman piti vas-tuuttomana satunnaisten juttujen julkaisemista, sillä lehdistön tar-koituksena oli itse tuntea ja he-rättää lukijoissa aitoa kiinnostus-ta ympäröivän yhteiskunnan ja maa-ilman asioihin. Snellman syytti sa-nomalehtiä myös irrelevanttien sen-saatiouutisten ja kuriöösien yksi-tyiskohtien levittämisestä. Hän huomautti mm. ironisesti, että oli-si kiintoisaa sepittää Espanjan tai Egyptin historia käyttäen lähteenä virallista lehteä, *Finlands All-männa Tidningiä*.¹

Snellmanin kärjistyksyet ja jyr-kät mielipiteet eivät kaikesta huo-limatta herättäneet jatkokeskuste-lua. *Helsingfors Morgonblad*in ar-vostelija huomautti lyhyesti, että Snellmanin syytökset olivat kohtuut-toman ankarat eivätkä ottaneet huo-mioon lehdistön toimintaedellytyk-siä, kuten erittäin pientä kokoa, vähäistä tilaajamäärää jne.²

Siinä vaiheessa kun *Morgonblad* julkaisi arvionsa Snellmanin aika-kauskirjasta, tämä oli jo Ruotsis-sa, jossa hän runsaan tieteellisen tuotteliaisuuden ohella osallistui myös aktiivisesti sanomalehtityöhön avustamalla August Blanchen toimit-tamaa *Freja*-lehteä. Tukholmasta

J. V. SNELLMAN
Snellman 31-vuotiaana

Snellman matkusti vajaan vuodeksi Saksaan, jossa hän mm. tutustui nuorhegeliaanien runsaaseen aikakauslehtitoimintaan. Nämä halusivat kiihkeästi soveltaa filosofisia oppejaan käytännön elämään ja siinä juuri lehdistö oli havaittu mahdollisimman tehokkaaksi välineeksi. Snellman oli nuorhegeliaanien publisistisesta toiminnasta vilpittömän innostunut ja kaavaili mielessään korkeatasoista laatulehdistöä, jonka toimittamiseen pätevimät tiedemiehet innokkaasti osallistuisivat ja levittäisivät siten kansan keskuuteen tieteen tuoreimmat tulokset.³

Ruotsissa ja Saksassa kierrellessään Snellman siten sai vahvistusta ajatukselleen sanomalehden tietoisin linjanvalinnan ja ohjelmallisuuden merkityksestä. Frejassa hän sai myös tehokasta käytännön oppia, josta oli hänelle runsaasti hyötyä myöhemmällä lehti-

uralla Suomessa. Hän joutui mukaan kiivaaseen sanomalehtipolemiikkiin, jota 1840-luvun alussa käytiin kiihkaasti Ruotsin lehdistössä konservatiivisen hallitussuunnan ja voimistuvan liberaalisen opposition välillä. Blanchen Freja oli ohjelmaltaan maltillisliberaalinen, jota sekä hallituksen lehdet että radikaali *Aftonbladet* kovasti ahdistelivat. Snellman osallistui polemiikkiin mm. avioliittokysymyksestä, valtiosäännön uudistamisesta sekä uskonnonvapaudesta. Niissä hän harjaantui nopeasti notkeaksi sanankäyttäjäksi, jonka kirjoitustyyli moniin aikalaisiin verrattuna oli iskevää ja konstailematonta.⁴

Snellman palasi Suomeen kolmi-vuotiselta ulkomaanmatkalta syksyllä 1842. Yliopistosta hänelle ei löytynyt työtä, sillä eräät professorit eivät vielä kukaan antaneet anteeksi Snellmanin uppiniskaisuutta pari vuotta aiemmin sattuneessa

opetus- ja osakuntajupakassa. Mah-
tavia suosijoita Snellmanilta ei
kuitenkaan puuttunut, sillä esim.
prokuraattori C.J. Walleen tarjosi
hänelle huomattavia stipendejä,
joiden turvin Snellman olisi voi-
nut hyvin jäädä Helsinkiin. Snell-
man kuitenkin torjui tarjouksen,
mahdollisesti siksi, että se olisi
tuntunut liiaksi armeliaisuudelta.
Niinpä hän päätti hakeutua pois
Helsingistä. Tarjolla oli kaksi
mahdollisuutta: muuttaa Ruotsiin,
jossa Lundin yliopiston filosofian
professuuria tarjottiin hänelle in-
nokkaasti, tai Kuopioon, jossa avatun
yläälkeiskoulun rehtorin virkaa
Snellman oli kaiken varalta ha-
kenut pian Tukholmasta kotiuduttuaan.
Lopullisen ratkaisun hän teki
Kuopion hyväksi seuraten siten Ru-
nebergin esimerkkiä muuttaa hiljai-
seen maaseutukaupunkiin.⁵

Snellman saapui Kuopioon elo-
kuussa 1843 ja jo kuukautta myöhem-
min hän ilmoitti ystävilleen Hel-
sinkiin aikovansa perustaa sanoma-
lehden. Senaatille osoittamassaan
anomuksessa Snellman perusteli han-
ketta lähinnä taloudellisilla syil-
lä, sillä ahkera kirjoittaminen-
kaan ei ollut varjellut nuorta do-
senttia joutumasta pahaan velka-
kierteeseen. Vain ohimennen, sivu-
lauseessa, Snellman arveli voivan-
sa lehdellään vaikuttaa maakunnan
ja maan lukuhaluun, tiedontarpee-
seen ja sivistyksen janoon. Sensu-
riviranomaiset eivät epäilleet
Snellmanin aikeita ja olisivat jo-
pa antaneet julkaisuluvan ilman en-
nakkosensuuria, toimittajan omalla
vastuulla. Senaatti ei niin levä-
peräistä asennetta hyväksynyt, vaan
määräsi sensoriksi kollega Johan
von Beckerin, joka siviilivirassaan
oli Snellmanin alainen, yläälkeis-
koulun opettaja.⁶

Julkaisuanomuksen lisäksi Snell-
man ei missään vaiheessa julista-

nut Saima-lehdelle ohjelmaa. Sen
kolmivuotisella ilmestymistaipa-
leella vuosina 1844 - 1846 lehden
ohjelma kävi lukijoille erittäin
selväksi ja koko lehteä hallitse-
vaksi ominaisuudeksi. Saiman selkeä
linja ja tiukka ohjelmallisuus
erottivat sen kaikista muista tuon
ajan lehdistä mielipidelehdistön
ja poliittisen lehdistön edelläkä-
vijäksi, jossa olivat idullaan mo-
net nykyaikaisen sanomalehden omi-
naisuudet.

Kerran viikossa ilmestynyt Sai-
ma oli ruotsinkielinen ja ulkonäöl-
tään varsin moderni. Ilmestymisen-
sä aloittaessaan se oli Suomen ai-
noa foliokokoinen sanomalehti. Vi-
rallinen Finlands Allmänna Tidning
oli tosin jo 20-luvun lopussa siir-
tynyt suurempaan formaattiin, mut-
ta palannut takaisin pienempään
kvartokokoon. Saima oli myös kolmi-
palstainen, kun muut pysyttelivät
vielä kaksipalstaisina. Snellman
kehaisi täydellä syyllä, että hänen
lehtensä sisälsi yhtä paljon teks-
tiä kuin kahdesti viikossa ilmes-
tyvät lehdet, joten sen ei tarvinnut
ilmestyä useammin kuin kerran
viikossa. Useat Saiman kirjoituk-
set olivat lisäksi painettu antik-
valla, kun muut lehdet käyttivät
vielä pääasiassa fraktuura-kirja-
sinta. Snellmanin ulkonaisena mal-
lina olivat todennäköisesti lähin-
nä ruotsalaiset sanomalehdet, joi-
ta Saima siten silmiinpistävästi
muistutti.

Saiman läpi tunkevasta kokonais-
valtaisesta ohjelmallisuudesta joh-
tuu, että sen sisällön jakaminen
yksiselitteisesti mielipideaineis-
toon, uutisiin, ajanvieteaineis-
toon, ilmoituksiin ja kuulutuksiin
ei ole mahdollista. Saima kyllä si-
sälsi niitä kaikkia, mutta vain il-
moitukset voi erottaa omaksi ryh-
mäkseen. Mielipiteitä ja kannanot-
toja ei käy erotteleminen uutisis-

ta ja kaunokirjallisuudesta. Lyhyisiinkin uutisiin Snellman saattoi liittää kommenttinsa ja esittää uutisen vuoropuheluna sekoitaen faktaa ja fiktion.

II

Saiman koko sisältöä leimannut sivistysohjelma, "kulttuurinationaalisuus", perustui hegeliläiseen metafysiikkaan, jossa mausteena oli Snellmanin voimakkaasti kokema historiallinen näkökulma: sivistys oli kollektiivista ja sen ilmiöitä tuli ymmärtää omissa yhteyksissään ja omassa ympäristössään. Sen vuoksi ihmisten toiminnan eettisyyden ratkaisi se, oliko toiminta sopuisuudessa ajan vaatimusten, snellmanilaisittain "ajan hengen" kanssa.⁷

Saiman kansallisen ohjelman ytimeksi voidaan kiteyttää vaatimus luoda kansallinen, omintakeinen ja omakielinen sivistys, joka ulottuu alimpiin kansankerroksiinkin. Snellmanin mielestä kirjallisuudella oli tärkeä osa kansallisessa sivistyksessä, joten sen kehittäminen nousi ymmärrettävästi Saiman keskeiseksi teemaksi. Kansalliskirjallisuuden tunnusmerkkinä Snellman piti suomen kieltä, sillä äidinkielen oppiminen merkitsi samaa kuin kuuluminen tiettyyn kansallisuuteen, erikoisen sielullisen leiman saaminen. Niinpä hän vaati pontevasti toimia suomen kielen kohentamiseksi erityisesti sivistyneistöön ja sivistyneeseen nuorisoon vetoamalla. Tietoisesti valittu kohderyhmä määräsi myös Saiman kielen: suomenmielisyydestä huolimatta lehti toimitettiin ruotsiksi.

Klingeä⁸ lainaten voidaan sanoa Snellmanin tehneen Saimallaan fennofiilisyydestä fennomanian, sillä Lauantaiseuran fennofiilisyyttä oli luonteeltaan yläluokkaista, teo-

reettista ja esteettistä pohdiske-lua, vailla poliittisuutta ja määrätietoista yhteiskunnallista ohjelmallisuutta.

Snellmanin Saimassa julistama nationalistinen ohjelma oli selvästi oppositioliike, joka suuntautui olevia oloja vastaan. Sen lähtökoh-tana oli vakaumus suomalaisen kulttuurin ja identiteetin uhanalaisuudesta. Snellman nosti sen vastustajaksi ruotsalaisuuden, vaikka hän tiesi mainiosti, että suurimpana uhkana oli Venäjän mahtavan imperiumin suojissa voimistuva slaavilaisuus. Slaavilaisuutta vastaan nostatettu kansanliike olisi kuitenkin ollut tuhoon tuomittu, mutta ruotsalaisuutta voitiin hyvin käyttää korvikevastustajana suomalaiskansallisen liikkeen mobilisatiossa.⁹

Ruotsalaisvastaisuuden lisäksi Snellmanin fennomaniaa leimasi yhteiskunnallisuus. Se siirsi suppean piirin harrastukset julkisuuteen, yhteiskunnallisen keskustelun aiheeksi. Snellman liitti Saimassa niiden olennaiseksi osaksi myös taloudelliset ja sosiaaliset uudistusvaatimukset, jotka muuttivat esteettisen fennofiilisyyden peruuttamattomasti sosiaalisiksi fennomaniaksi.

Seuraavassa tarkastellaan Saiman sisältöä.

Mielipideaineisto. Saiman kirjoituksista verrattomasti tärkeimpiä olivat kantaa ottavat artikkelit. Pääkirjoituksiksi sanan modernissa mielessä niitä ei voi nimittää. Ne olivat yksityiskohtaisia ja laajoja, saattoivat joskus jatkua jopa neljässä numerossa. Koska ne kuitenkin käsittelivät ajankohtaisia asioita ja esittelivät toimittajan kannan, niitä voitaneen pitää nykyaikaisten pääkirjoitusten edeltäjinä.

SAIMA

N° 50.

1845.

THORS DAGEN

11. DECEMBER.

På denna Tidning, hvaraf ett nummer utgifves hvarje Thorisdag, prenumereras för hel årgång med 2 Rubel i Kuopio, uti Hr. Rörings salubud, samt med 2 Rubel 30 Kop. 3 Postdirektioner och 3 alla Postkontor, för half årgång i Kuopio med 1 Rubel 20 kop. och genom Postverket med 1 Rubel 30 kop., allt i Silber. I Ryssland prenumereras genom vederbörande Postkontor. Utdelning sker i Kuopio på samma ställe som prenumerationsen, Thorisdagen kl. 5 e. m.

Tidningen SAIMA fortfar att utgifvas för 1846 efter samma plan, i samma format och för samma pris som innevarande årgång. Prenumeration sker å vanlig ort, så snart PostDirektionen derom meddelat behörig kungörelse.

Till Hr. Fr. V. Langhoff.

Tit. underrättas, att den till Saima insända prenumerationsansökan för Tids. Teknologen kommer att oförändrigligen i bladets spalter införas, så snart Tit. lätit hos utgifvaren återtaga den bilagda intimationsavgiften.

UTNAMND. Kanslisten Hårdahlström. B. G. Jägerhorn till Registrator i Kejs. Senatens Ekonomie Departement. — Stadsläkaren Dr. P. Ervast till Provincialläkare i Brastads distrikt.

VIGDE. Pastorsadjunkten Fredrik Napoleon Ottelin och Demeiselle Marie Sophie Litzelius i St. Michaels d. 5 Augusti.

DÖDE. Handlanden Carl Julius Hagenson, i Helsingfors d. 2 November. 44 år gammal. — Hilma Theresia Augusta, yugta barnet till Kyrkoherden J. E. Hällfors och dess maka, i Urdala d. 3 November 5 år g. — Framl. Lärlingskammlären A. Skogbergs efterl. k. m. ka, Anna Maria Söderström, i Åbo, 45 år 3 m. g.

LEDIG TJENST. Professionen i Bibliska Exegetiken vid Kejs. Alex. Universitetet ansökes inom 56 dag. från den 20 Oktober. — Lärarejt. i Tyska skolan vid Gymnasium i Vasa inom 56 dag. från d. 32 November. — Vikariatet för Andre Lektoratjt. i Latinska språket vid Gymnasium i Viborg inom 56 dag. från d. 22 Oktober.

CESSIONSANSÖKNING. Af Handl. C. F. Hamberg hos R. R. i Åbo; inställesdag Onsdagen d. 20 Maj 1846.

URARFVA ANSÖKNING. Af afl. Lotsmajoren Baron G. Flemmings sterbhusdel. hos Kejs. Åbo Hofrätt; inställesdag d. 28 Maj 1846. — Af afl. Händskrivaren G. S. Grönroos sterbhusdel. hos H. R. i Kyrkstätt; inställesdag 2 rätteg. af Lagt. Ting efter 6 m. från d. 27 Oktober 1845.

Fretdagen d. 12 December gifver undertecknad med benäget bidräde en musikalisk Soirée i Gymnasii lokal. Början sker kl. 7 e. m. Billetter försäljas å 60 kop. Sr. i Hr. Rörings salubud samt vid ingången.

R. LAOLA

Kuopio.

Den 4 dennes började snö falla, och den betäder nu marken till en qvartals djup. QSintern tofvar att blifva stabigvarande. Men ehuru glädjande än detta är i anseende till landtmännens vinterarbete, så föranleder det dock mycken farhåga för höstskörden, emedan marken icke var tillfrusen före snöfallet. Man befvarar redan för nästa vår, förrän siffte och tadugårdens afkastning ger soffet föda, stor brist. Dagligen insinna sig nu landböer i sköden för att föra ett eller ett par pund mjöl, emedan på tantbygden ingen spannmål finnes att föra. Ser nästa år åter misfver, så måste nöden stiga till hög grad. Det kanske är såsom ofta farhågan förfång. För lyda och öfva gäller likt: "mennistän isår och Gud rått".

En utväg till förefoummande af hungerens nöd skulle utan tvifvel potatisfukturen erbjuda, hvilket i denna landsort ännu är nog förefinnadt. Och då man sega kan hoppas, att den herrskande potatisfeften skall förförta Finland, så wore det of förståligt, att allmogens sinje mottaga såkra råd för bästa fattet att använda denamma. Då omvisvelsfrigt är, att priset på denna vara ännu nästa år skall betydligt stiga, så erbjuder potatisfukturen i närvarande omständigheter ferberes god vinnling icke blott för landet utan äfven för den enstilla oblären.

Inhemskt.

Af Tidningen Kanava har utkommit ett profinumner för nästa år, hvilket visar ett betydligt förstoradt format och derj-nite nedsätter prenumerationspriset till En Rl. Sr. — Bladet har öfverhufvud under årets lopp visat mycken syndlighet och i vissa delar god förmåga, så att man med mycken säkerhet kan motse dess utspridande till en större allmänhet. Enskildt är det oss bekant, att bladets jemförelsevis inskränkt debit icke tillåtit utgifvaren, att helt och hållet egna sig åt detta. Men man bör hoppas, att dess tillväxande publik småningom skall draga den talöghfulla utgifvaren från en underordnad mekanisk tjenstbefattning till den litteratur, för hvilken han eger en så varm kärlek, och i hvilken blott få (kanske ingen) med honom kunna mäta sig, till den Finska sköna litteraturen.

Ett exempel på lagens snaror.

Nedanstående insända uppsats hänvisar på ett bland de många tillfallen, då lagligen tillerkänd rätt icke är detsamma som laglig rätt, och då den, som litat likväl på det lagliga erkännandet, går sin rätt förlustig. Uppsatsen lyder:

"För några år tillbaka tillföll min hustru ett arf i penningar, dem jag samvetsgrant ville bevara åt henne eller åt våra barn samt derföre, efter tagen noga kännedom (ur instructionen för Finska Banken) om alla nödiga försigtighetsmått, utlånade mot intekning i en ograverad fastighet; hvarpå låntagaren, en Bonde, innehade 3 uppbud och fastebref. Nöjd med mitt förfarande, hvilket jag ansåg såsom non plus ultra af klokhet, tröflades jag af sådana förödmjukelse, hvarmed ödet stundom synes väcka menniskan ur dess sjellbelätenhets berusning. Jag fick nemligen förnimma, att den inteknade egendomen tillhörde onydliga barn, hvilkas stjuflader, utan någon rätt dertill, sålde den till samma person, som af mig lånade penningarne, samt att då säljaren vid gjord ansökning om uppbud ej kunnat visa sin åtkomst till egenheten, domstolens tillåtit köparen att medelst ansökan i landets Tidningar kungöra hand-ten och uppmana till befogadt kländer deremot inom natt och år. Efter hvilken tid och då intet hinder emot den sökta lagfarten anmältes, den äfven i vanlig ordning blifvit slutad och bekräftad medelst det fastebref, hvarvid jag så säkert tryggade mig, men hvilket jemte uppbuden och hela köpet måste vika och återgå för rätta ägarens genom ordentelig rättgång reklamerade rätt i grund hvaraf egendomen tillerkändes dem utan skyldighet till någon återbetalning af köpeskillingen, den köparen åter söka af stjufladern, som intet ågde, och i följd hvaraf köparen var ruinerad, min intekning utan kraft och verkan och de till honom lånade arfsmedlen förlorade. Förgäfvos återopade jag annonsen i tidningarne: man emottog icke ens, mina besvär emedan, såsom man då yttrade, de icke voro belagda med stämpadt papper, hvilken iakttagelse likväl icke skulle ledt till annat resultat, alldenstund förfarandet med lag-

Artikkelien muoto ja laajuus vaihtelivat varsinaisista artikkeleista lyhyisiin, iskeviin "näpäksiin". Edellisillä Snellmanin perehdytti lukijansa laajaa taustaa esitellen ja perusteellisesti johonkin asiakokonaisuuteen. Näpäykset olivat lyhyitä, poleemisia kirjoituksia, joilla Saima kävi kipinöivää väittelyä toisten sanomalehtien kanssa. Jonkin verran näpäykset muistuttivat myöhempiä sanomalehtipakinoita, sillä niiden muoto oli vapaa, tyyli iskevä ja aihe ajan-kohtainen.

Artikkelien aihejakauma ei ole yksiselitteinen, sillä Snellmanilla oli tapana käsitellä samassa kirjoituksessa useita aiheita. Karkea kappalemääräinen jakauma voidaan hahmotella sen perusteella, mikä aihe kussakin kirjoituksessa näyttää keskeiseltä.¹⁰

Taulukko. Saiman kirjoitusten jakaantuminen eri aiheisiin vuosina 1844 - 1846

	1844	1845	1846	yht.
Kansall. sivistys	38	28	37	103
Lehdistö	37	21	16	74
Tal. ja sos. kysymykset	36	43	31	110
Sekalaiset	-	3	6	9
(Lähetetyt	19	28	32	79)
Yhteensä	130	123	122	375

Ylläolevan määrällisen jaottelun perusteella on selvää, että kansallisuus- ja kulttuurikysymykset olivat Saiman keskeisintä materiaalia. Jos kaikki kirjoitukset, myös lehdistöä käsittelevät, lasketaan yhteen, havaitaan noin puolet artikkeleista kuuluvaksi siihen ryh-

mään. Ilman lehdistöartikkeleita kansallista sivistystä käsiteltiin noin kolmasosassa Saiman mielipidekirjoituksia. Ryhmiteltynä toisaalta kieltä, kansallisuutta ja kirjallisuutta, toisaalta opetusta, kouluja ja yliopistoja koskeviin, oli molempia jokseenkin yhtä paljon. Kokonaisuutena tämän aihepiirin kirjoitukset vähenivät ajan myötä.

Jyrkkien kieli- ja kansallisuusartikkelien vuoksi lehti joutui sensuurin silmätikuksi. Snellmanin kirjoitusten katsottiin uhkaavan virkamiesten ja yliopiston arvovaltaa. Mahdollisesti Snellmanin kouluja koskevat kirjoitukset loukkasivat kirkonmiehiäkin, sillä kansanopetus ja koululaitos kuuluivat vanhastaan kirkon toimialaan. Niinpä Snellmanin maaliskuussa 1845 saama varoitus koski kansallisten kulttuuri-instituutioiden ja sanomalehdistön arvostelua.

Snellmanin voimalla ajama kansallisuusohjelma vaati myös sanomalehdistön kytkemistä herätystyöhön. Siinä Saima antoi toisille lehdiste oppitunnin, joka leimasi koko lehden sisältöä. Snellman käsiteli yleistä mielipidettä ja sanomalehdistöä kaikkiaan 20 artikkelissa ja 54 näpäyksessä sekä julkaisi aiheesta kahdeksan lähetettyä kirjoitusta.

Saiman lehdistöä koskevien kirjoitusten määrä osoittaa, kuinka voimakkaasti ja innokkaasti Snellman oli päättänyt soveltaa ulkomailla hankkimiaan journalistisia oppeja käytäntöön. Hän näyttää tehneen Saimasta mallilehden, josta toisten piti ottaa oppia. Muuan Snellmanin myöhempi kirje antaa aiheen otaksua, että hän tarkoitti Saiman jonkinlaiseksi katalyysaattoriksi tai ensimmäisen havahduttavan tietoisuuden antajaksi, joka synnyttäisi liikettä ja toimintaa kan-

sallisuuden hyväksi.¹¹

Snellman ilmoitti Saiman lehdistöä koskevan kirjoittelun johtuneen yksinkertaisesti siitä, että painovapaussäännösten soveltaminen esti "todellisten" ongelmien käsittelyn julkisuudessa. Sen vuoksi Saima oli ottanut tärkeimmäksi tehtäväkseen saada aikaan parannus maan sanomalehdistössä. Snellman piti sanomalehdistöä välineenä, jonka avulla olisi mahdollista vaikuttaa maan yleiseen kehitykseen epäsuorasti silloin kun väylä oli tukossa.

Myös Snellmanin lehdistökirjoittelu aiheutti sensuurin vastatoimia, jotka saivat Saiman toimittajan miltei menettämään uskonsa sanomalehdistön toimintamahdollisuuksiin. Lehdistöä koskeva kirjoittelu laantui huomattavasti 1846, sillä Snellman piti lehdistön moittimista miltei samanlaisena kuin kahlehditun piiskaamista. Saiman viimeisten kirjoitusten sävy oli kuitenkin jonkin verran toiveikas.

Snellmanin tyytyväisyys saavutetuista tuloksista koski mahdollisesti juuri sanomalehdistössä ilmennyttä halua parannuksiin ja uudistuksiin. Sitä hän oli itse voimakkaasti ajanut.

Runsas neljännes Saiman kantaa ottavista kirjoituksista käsittelee sosiaalisia ja taloudellisia aiheita. Niissä Snellman saattoi kaikkein konkreettisimmin soveltaa filosofiaansa käytäntöön, minkä hän oli selvästi asettanut toimintansa tavoitteeksi Suomeen jäätyään.

Uutiset. Snellman ei arvostanut uutislehtiä kovin korkealle. Hän ei kuitenkaan väheksynyt uutisten merkitystä lukijoille eikä aliarvioinut niitäkään lehdessään. Vento on tutkimuksessaan¹² todennut vaakuuttavasti perustellen, että uu-

tislehtenä Saima ei ollut kovin onnistunut. Siihen vaikutti osaksi Kuopion syrjäisyys ja yhteyksien heikkous, mutta ennen muuta Snellmanin journalistiset tavoitteet, jotka tavallaan ennakoivat poliittisen lehdistön suhtautumista uutisiin.

Tärkeimpänä uutislähteenä Snellman käytti toisten toimittajien tapaan muita sanomalehtiä. Postinkulku Kuopioon oli vielä 1840-luvulla hankalaa ja saattoi rospuuttoaikaan katketa viikkokausiksi. Kelirikko heijastui myös Saiman uutismäärän vaihtelussa vuodenaikojen mukaan. Parasta uutisaikaa olivat kesäkuukaudet, jolloin pyry, pakkanen tai routa eivät viivyttäneet postin kulkua. Niinpä kotimaan- ja ulkomaan uutisten välittäjänä Snellmanin Saima ei mitenkään voinut kilpaila pääkaupungin lehtien kanssa. Itä-Suomen ja Pohjois-Savon paikallisuutiset olivat sen vuoksi Saiman tärkeintä aineistoa. Koko maata koskevat uutiset mainittiin lehdesä vain lyhyesti, samoin ulkomaan uutiset, jotka useimmiten poimittiin *Finlands Allmänna Tidningistä*.

Snellman vaati myös uutisiin sovellettavaksi sanomalehden toimittuksellista linjaa. Saimassa hän pyrki itse toteuttamaan ihannettaan, sen uutiset olivat todella toimitettuja. Aiheluokittelun mukaan lehden ylivoimaisesti suosituin uutisaihe oli miljööuutiset. Myös yhdistystoimintaa ja juhlia käsiteltiin runsaasti, samoin kirjallisuutta, kouluja, liikennettä, lehdistöä, kauppaa, yliopistoa ja tiedettä sekä kieli- ja kansallisuuskysymyksiä.

Saiman ulkomaan uutiset keskittyivät sisäpoliittisiin ja hallitsijahuoneita koskeviin uutisiin. Niissä näkyy erityisesti Venäjän hovia koskevien uutisten suuri määrä. Valtaosaltaan Saiman ulkomaan-

uutiset tulivat Euroopan suurvalloista, mutta mahtui joukkoon joku-
nen aina Länsi-Intiasta saakka.

Sanomalehdistön ja journalisti-
sen työprosessin kehittymisen kan-
nalta Saiman uutiset olivat merkit-
täviä siitä syystä, että Snellman
valikoi ja esitti ne samoin kri-
teerein kuin muunkin aineiston leh-
dessään. Objektiivisuuden osateki-
jöiden - asiallisuuden, relevans-
sin, tasapuolisuuden ja neutraalin
esitystavan - noudattaminen sai
väistyä aatteellisten tavoitteiden
tieltä. Siinä Snellmanin Saima en-
nakoi poliittisen lehdistön kehiti-
mistä. Sen vuoksi Saimaa ei voi
myöskään pitää merkittävänä uutis-
lehtenä, sillä joskus se jätti uutis-
ista olennaisia piirteitä kerto-
matta, vaikka tietoa olisi kyllä
ollut saatavilla.¹³

*Ajanvieteaineisto ja kaunokirjal-
isuus.* Snellman käytti noin nel-
jänneksen Saiman palstatilasta uuti-
sia ja artikkeleita kevyempään luet-
tavaan, kertomuksiin, romaaninkat-
kelmiin, novelleihin, runoihin,
elämäkertoihin, kaskuihin jne.
Kolmessa vuodessa hän julkaisi leh-
dessään kaikkiaan 92 "ajanvietekir-
joitusta". 1844 runojen osuus oli
suurimmillaan eli puolet koko ai-
neistosta.

Toimittajaihanteelleen uskollisena Snellman toimitti itse myös
lehtensä kevyen ajanvietesisällön
samojen periaatteiden mukaan kuin
muutkin osastot. Siihen vaikuttivat
kansallisuusohjelman päämäärät
ja tavoitteet. Snellman itse ruot-
sinsi joukon *Kantelettaren* runoja
ja tutustutti siten ruotsalaista
yleisöä kansallisiin aarteisiin.
Saimassa julkaistiin myös toista-
kymmentä August Ahlqvist-Oksasen
runoa, joista monet Runebergin ru-
nojen suomennoksia. Muutenkin Snell-
man seurasi tarkoin suomalaisen kir-

jallisuuden kehitystä ja kasvun
merkkejä. Hän kiirehti heti julkai-
semaan uusia tuotteita, jollainen
oli mm. ruotsinno Pietari Hanni-
kaisen näytelmästä *Silmänkääntäjä*.

Snellmanin lehdessä oli varsin
runsaasti myös kirjallisuuden kri-
tiikkiä. Se mm. täytti kokonaan
Saiman lisälehdet, jotka ilmestyi-
vät *Kallavesi*-nimisinä. Kallavedes-
sä vuonna 1846 Snellman mm. esit-
teli innostuneesti englantilaisen
chartistipuolueen piirissä synty-
nyttä sosialistista runoutta. Hän näki
siinä ilmauksen kansan sivistymi-
sestä, joka on ainoa keino pelas-
taa yhteiskunta väkivaltaisilta
mullistuksilta. Hän kysyi myös,
eikö työläisen rohkea taistelu ny-
kyisen yhteiskuntamuodon aiheutta-
maa hätää ja sortoa vastaan ole yh-
tä oikeutettu runouden aihe kuin
tasavaltalaismielisen aristokraatin
kamppailu despotiaa vastaan.

Tästä esimerkistä nähdään, että
Snellmanin mielestä myös kirjalli-
suuden piti vastata ajan henkeä.
Hegeliläiseen estetiikkaan yhtyen
hän piti pahana puhdasta estetis-
miä, eliitin keskinäistä taidetta.
Tästä tyhjää muotokauneutta kriti-
koivasta näkökulmasta Snellman ar-
vioi mm. Goethen ja Runebergin te-
oksia. Runebergin *Vänrikki Stoolis-
sa* Snellman näki aitoa kansallis-
henkeä ja antoi sille tunnustuksen,
mutta *Vårt Landissa* sitä ei löyty-
nyt.¹⁴

Saiman kirjallisuuskritiikki jat-
koi siten *Mnemosyner* ja *Helsing-
fors Morgonblad*in parhaita perin-
teitä, vaikka sisällöltään ja ta-
voitteiltaan erosi niistä tyystin.
Snellmanille kirjallisuuskeskuste-
lu oli tullut tutuksi jo Lauantai-
seurassa ja Frejassa. Saima-lehdel-
leen antamansa kansallisen sivistys-
tehtävän näkökulmasta kaunokirjal-
isuuden kritiikki oli olennainen
osa lehden ohjelmaa ja tärkeintä

III

Kuten edellä jo todettiin, Snellman asetti Saiman tärkeimmäksi tehtäväksi saada aikaan muutos Suomen sanomalehdistössä. Lukuisissa kirjoituksissaan hän selvitteli suomalaisen sanomalehdistön merkitystä, tehtävää ja asemaa, eritteli sen tilaa ja ehdotti parannuksia. Hän moitti ankarasti "seitsemää viisasta" - *Finlands Allmänna Tidningiä*, *Helsingfors Tidningaria*, *Helsingfors Morgonbladia*, *Borgå Tidningiä*, *Åbo Underrättelseriä*, *Åbo Tidningaria* ja *Wasa Tidningiä* - tyhjänpäiväisiksi ja merkityksettömiksi uutis- ja ilmoituslehdiksi. Teema oli siis edelleen sama kuin puolenkymmentä vuotta aikaisemmin *Spanska Fluganissa*.

Kiukkuisimmin Snellman suomi uutta, kevyttä sanomalehtityyliä, joka Zachris Topeliuksen toimittamassa *Helsingfors Tidningarissa* teki tuloaan Suomeen. Hän ei vastustanut uutta suuntausta sinänsä, vaan oli huolissaan siitä, että maan suurimmat sanomalehdet eivät sisältäneet "kerrassaan mitään", mikä todisti lehdistön rappiota.¹⁶

Saiman kirjoituksissa Snellman kuitenkin yleensä luotti lehdistön kehittymisen mahdollisuuksiin, sensuurista huolimatta. Valtio-opissaan lausumiensa periaatteiden mukaan Snellman tähdensi sananvapauden ja sanomalehdistön riippuvuutta sivistystasosta ja lehdistön yhteiskunnallista vastuuta. Hänen korostuksensa eivät sopineet yksin ruotsalaisen "aftonbladismen" eli rabulistisen poleemisuuden kanssa, johon Snellman oli tehnyt tuttavuutta moneen otteeseen Ruotsissa oleskellessaan. Se taas oli innokkaimpien liberaalien ihanne. Snellmanin mielestä vastuuton rabulismi saat-

toi osoittautua vahingolliseksi rationaaliselle yhteiskunnalliselle kehitykselle.¹⁷

Suomen lehtien rappion syynä Snellman piti sanomalehtien omistajasuhteita. Koska lehdet olivat tuohon aikaan kirjanpainajien omistuksessa, ne olivat pelkkiä ansaintavälineitä, sillä omistajat eivät tunteneet kiinnostusta kehittää lehtiä ja kohottaa niiden tasoa tiedotusvälineinä. Snellmanin mielestä vain aatteellisesti innostuneiden toimittajien hoitama lehdistö saattoi taata hänen vaatimansa sanomalehdistön tason nousun. Tämän ajatuksen hän asetti myös Saiman tärkeimmäksi tavoitteeksi, koska "niin luja on vakaumuksemme, että hyvin hoidettu sanomalehdistö ja julkinen asioiden pohtiminen ovat maalle erittäin tärkeitä".¹⁸

Snellmanin syytös lehtien ohjelmattomuudesta ja linjattomuudesta piti melko hyvin paikkansa. Esim. *Åbo Underrättelser* tosin ilmoitti ajavansa kaupan ja merenkulun asioita, mutta niin yleisluontoinen julistus ei vastannut ainakaan Snellmanin käsitystä linjasta. Joskus lehdet hoipertelivat silloinkin, kun niillä oli määrätty kanta. Esim. *Åbo Tidningar* joutui häpeillen ilmoittamaan julkaisseensa erään nimimerkin suomalaisuusliikettä arvostelevan kirjoituksen, joka ei alkuunkaan vastannut lehden linjaa. Toimitus kirjoitti arvelleensa kansallisuusasiaa niin suuren enemmistön kannattamaksi, että kirjoitus ei voisi sitä vahingoittaa. Niinpä kirjoituksen nostattama polemiikki pelästytti yllättyneen toimituksen.¹⁹

Snellmanin lehti-ihanne poikkesi huomattavasti niistä periaatteista, joiden mukaan länsieurooppalainen kaupallinen lehdistö oli parhailtaan kehittymässä. Snellman arvosteli lehdistöä kansansuosion

tavoittelusta, mikä ilmeni ohjelmallisesta linjasta luopumisena ja lehden ajamien tavoitteiden hämärtymisenä.²⁰

Suomalaisten lehtien piti Snellmanin mielestä omistautua ennen kaikkea jollekin ohjelmalle, mieluiten tietysti Snellmanin tavoin käsitettyjen kansallisten tavoitteiden ajamiselle. Liberalistien tavoin Snellman piti sanomalehdistöä yleisen mielipiteen kanavana, tiedotusvälineenä. Hän korosti yhä uudelleen yleisen mielipiteen merkitystä järkevien yhteiskunnallisten uudistusten edellytyksenä. Sanomalehtien tuli määrätietoisesti levittää tietoja ja käsityksiä yleisistä asioista ja aktivoida kansalaiset toimintaan yhteiskunnan vaikuttavina jäseninä. Snellmanin mielestä ei ollut oikein sanoa, että lehdistö muodostaa yleistä mielipidettä, vaan pikemminkin lehdistö lausui julki tai kehitti periaatteiksi kansan epämääräisesti tajuamat tai vasta hämärästi oivalta- mat käsitykset.²¹

Vaikka Snellmanin idea sanomalehdistön yhteiskunnallisesta tehtävästä noudatteli liberaalien ajatuksia, yleisestä mielipiteestä kirjoittaessaan hän korosti sen elitistisiä ja autoritaarisia piirteitä. Snellman katsoi, että vain sivistyneet ihmiset, siis yleisistä ja kansallisista asioista tietoiset ja oikeaa tietoa omaavat, edustavat yleistä mielipidettä. Jonkin ajatuksen kannattajamäärä ei siten ollut ratkaisevaa, vaan nimenomaan se, millaiset ihmiset sitä kannattivat: "Alyn työt eivät riipu päätten lukumäärästä", hän sanaili.²²

Snellmanin lehdistö- ja julkisuuskäsitykset syntyivät autoritaarisen lehdistöteorian ja liberaalisen ajattelun murroksessa. Wallerin tutkimusten²³ mukaan elitistinen ajattelu, jollaiseksi Snellmanin

käsitykset voidaan hyvin luokitella, oli leimallista 1800-luvun alun varhaiselle liberalismille. Sen voidaan katsoa heijastaneen myös autoritaarisen ajattelun idealistista suuntaa, joka uskoi ihmisten vapaasta tahdostaan uhraavan itsekkyytensä yhteiseksi hyväksi.

Näin Snellmanin lehdistökäsitys asetti liberalistisen ajattelun ihanteet tavoitteeksi, mutta teki niihin - kuten myös taloudellisissa ja yhteiskunnallisissa kysymyksissä yleisemminkin - "historiallisen koulun" varauksen. Sen hän perusteli kuitenkin oman filosofisen ja yhteiskunnallisen ajattelunsa pohjalta.

Snellmanin korostama sanomalehdistön itsenäinen yhteiskunnallinen rooli ei soveltunut autoritaarisuuteen, byrokraattisesti hallittuun Nikolai I:n yhteiskuntaan. Kuitenkin Snellmanin käsitys yleisen mielipiteen suhteellisesta arvosta, sen riippuvuus sivistystasosta, antoi hänelle mahdollisuuden muotoilla Suomen lehdistölle tarkoittamansa journalistisen ohjelman myös viranomaisille siedettäväksi. Niinpä Saima sai julistaa oppiaan sanomalehdistöstä yhteiskunnallisena tiedotusvälineenä yhteensä kolmen vuoden ajan. Suomessa se oli ensimmäinen tuntuva isku, joka lyötiin autoritaarisen lehdistökäsityksen muuriin. Snellmanin Saima kukistettiin lopulta, mutta sen häviö osoittautui autoritaariselle byrokratialle Pyrrhoksen voitoksi. Snellmanin kylvämille siemenille löytyi otollinen maaperä heti olojen vapauduttua 1860-luvun alussa.²⁴

¹ESTLANDER, C.G. J.V. Snellmans vittra skrifter. *Finsk Tidskrift*, 37, 1894. - *Spanska Flugan*, I-III, 1839-1841.

²*Helsingfors Morgonblad*, 77/10.10.1839.

³SCHLAWÉ, Fritz. Die junghegelische Publizistik. *Die Welt als Geschichte*, 1/1960, s. 30-50. - KOSZYK, Kurt. *Deutsche Presse im 19. Jahrhundert*. Berlin, 1966, s. 92-97. - Esim. Arnold Rugen julkaisema *Hallische Jahrbücher* teki Snellmaniin suuren vaikutuksen. Snellman tapasi Rugen Dresdenissä (ks. Snellmanin Anteckningar, J.V. Snellmanin kokoukset, Helsingin yliopiston kirjasto). Myös Ernst Moritz Arndtin Snellman mainitsee Saksan matkan kuvauksessaan (ks. SNELLMAN, J.V. *Samlade arbeten II*. Helsingfors, 1894, s. 62.).

⁴PETZALL, Erik. *Strauss-debatten i Sverige*. Lund, 1936, passim. - MANNINEN, Juha & ALAVUO-TUNKI, Jouni. J.V. Snellmanin vuoden 1840 kirjoitukset valtiosääntöuudistuksen periaatteista. Teoksessa *Aate ja maailmankuva*. Juva, 1979, s. 185-214. - SNELLMAN, J.V. *Svenska silhouetter. Bokvännens bibliotek 32*. Stockholm, 1957, s. 46.

⁵REIN, Th. *J.V. Snellmanin elämä I*. Helsinki, 1895, s. 360-377.

⁶SILANDER, Alpo. Saiman ilmestymisanomus ja ilmestymislupa. *Historiallinen aikakauskirja 1966*, s. 202-203. - Sensuuriylhallituksen kirjekonseptit 50 ja 51/6.12.1843, Valtionarkisto.

⁷MANNINEN, Juha. Hegelin ja Snellmanin yhteiskunnallis-poliittisten katsomusten eroja. Oulu, 1977. *Oulun yliopisto, historian laitos, eripainossarja n:o 31*. - KAILA, Eino. Romantiikka ja nykyaika. *Historiallinen aikakauskirja 1941*, s. 1-16. - TENKKU, Jussi. J.V. Snellman as an Ethical Relativist. *Ajatus*, XXXV. Helsinki, 1977, s. 95-107.

⁸*Saima*, 6/6.12.1845. Kan ett folks bildning ned-sättas derigenom att dess språk göres till bildningens. - KLINGE, Matti. Turun ajoista 1840-luvun aktivismiin. *Ylioppilaskunnan historia I, 1828-1852*. Vaasa, 1978, s. 102. - HEMANUS, Pertti & VARIS, Tapio. *Joukkotiedotus eilen ja tänään*. Tampere, 1978, s. 16-19.

⁹*Saima*, 52/24.12.1844. Hvad är aktning för det bestående. - Tässä kirjoituksessa Snellman ilmaisi kenties selvimmin myönteisen asenteensa yhteiskunnalliseen muutokseen, jota hän piti kaiken yhteiskunnallisen elämän perustana. - Venäjän uhasta ks. *Saima*, 1/8.1.1846. Finlands industri såsom vilkor för Finsk Nationalitet.

¹⁰KINNUNEN, Matti. Malti ja muutos. J.V. Snellmanin *Saima*-lehden (1844-1846) maailmankuvan perusta, muotoutuminen ja rakenne. Suomen historian lisensiaattityö, Helsingin yliopisto, 1981, s. 89-96.

¹¹Snellmanin kirje S.G. Elmgrenille ym. 4.12.1845, HYK; sama myös REIN, Th. *Mt.*, s. 493-496.

¹²VENTO, Seppo. Saiman uutiset ja Snellman niiden toimittajana. *Yhteiskunta 1953-1954*. Forssa, 1954, s. 97-111.

¹³KINNUNEN, M. *Mt.*, s. 97-99.

¹⁴REIN, Th. Några ord om J.V. Snellman som skönlitterär kritiker. *Joukahainen*, XIII. Helsinki, 1906, s. 10-28.

¹⁵KINNUNEN, M. *Mt.*, s. 99-101.

¹⁶*Saima*, 24/12.6.1845. Tidningslitteraturens närvarande skick.

¹⁷*Saima*, 38/18.9.1845. Atskilliga förhållanden i Östra Finland. - Vrt. SNELLMAN, J.V. *Läran om staten*. Stockholm, 1842, s. 149-152.

¹⁸*Saima*, 25/20.6.1844. Tidningslitteraturen i Finland. - *Saima*, 41/10.10.1844. Tidningspolemik. - *Saima*, 24/12.6.1845. Tidningslitteraturens närvarande skick.

¹⁹*Åbo Underrättelser*, 102/30.12.1843, tilausilmoitus. - *Åbo Tidningar*, 19/7.3.1846. Några ord i anledning af striden om Finska språkets emancipation.

²⁰*Saima*, 36/5.9.1844. Tala först, tänka se'n.

²¹*Saima*, 20/15.5.1844. Publicitetten.

²²*Saima*, 20 ja 21/23.5. ja 30.5.1844. Allmänna opinionen.

²³WALLER, Sture. Allmänna opinionen. Kring ett slagords historia. *Historisk tidskrift 1960*, s. 122-125, 129, 141-142. - TIAINEN, Jorma. Napoleon und das Napoleonische Frankreich in der öffentlichen Diskussion des "Dritten Deutschland" 1797-1806. Jyväskylä, 1971. *Studia historica Jyväskyläensia*, VIII, s. 9-24. - Tiainen esittää Jürgen Habermasiin nojautuen "julkisuuden" käsitteen kehittymisen "edustavasta" julkisuudesta "porvarilliseen". Muutos oli kiinteässä yhteydessä yhteiskuntarakenteen muutokseen, teollistumiseen ja porvariston/keskiluokan aseman vahvistumiseen. Tiainen huomauttaa perustellusti, että Habermasin käsitteet sekä Siebertin, Petersonin ja Schrammin jako autoritaariseen ja liberaaliseen lehdistöteoriaan vastaavat historiallisesti toisiaan ilmeisen hyvin. Wallerin esittämät varhaisen liberalismiin käsitykset yleisestä mielipiteestä tukevat edellä mainittuja yleisiä kehitysnäkemyksiä. - Julkisuudesta ja lehdistöteorioista ks. HABERMAS, Jürgen. *Strukturwandel der Öffentlichkeit. Untersuchungen zu einer Kategorie der bürgerlichen Gesellschaft*. Neuwied, 1962, sekä SIEBERT, Fred S. & PETERSON, Theodore & SCHRAMM, Wilbur. *Four Theories of*

the Press. The Authoritarian, Libertarian, Social Responsibility, and Soviet Communist Concepts of What the Press Should Be and Do. Urbana, 1956.

24. Suomen virkamieskunnan elitistisistä julkisuuskäsitteistä ks. KORHONEN, Keijo. Suomen asiain komitea. *Historiallisia tutkimuksia*, LXV. Helsinki, 1961, s. 360-361.

TAMAN NUMERON KIRJOITTAJAT

AHLROOS, Arvo. Toimittaja Yleisradiossa, TV2.

AHTIAINEN, Lasse, VTK. Sosiologian assistentti Helsingin yliopistossa.

BLOM, Raimo, YT. Sosiologian vt. professori Tampereen yliopistossa.

HAUG, Wolfgang Fritz, Dr. Filosofian professori Berliinin Freie Universitätissa.

HELLMAN, Heikki, YK. Toimittaja Helsingin Sanomissa.

HOLOPAINEN, Irma, YL. Tiedotusopin assistentti Tampereen yliopistossa.

JUSSILAINEN, Maija, YK. Tiedotusopin amanuenssi Tampereen yliopistossa.

JYRKIÄINEN, Jyrki, YL. Tiedotusopin vt. apulaisprofessori Tampereen yliopistossa.

KINNUNEN, Matti, FL. Tutkija SSLH-projektissa.

MEHTONEN, Lauri, FL. Filosofian lehtori Tampereen yliopistossa.

PALDÁN, Leena, YK. Tiedotusopin assistentti Tampereen yliopistossa.

PIETILÄ, Kauko, YT. Tutkija Tampereen yliopiston Yhteiskuntatieteiden tutkimuslaitoksessa.

PIETILÄ, Veikko, YT. Tiedotusopin professori Tampereen yliopistossa.

SIRONEN, Esa, YK. Nuorempi tutkija Suomen Akatemiassa.

YLÖSTALO, Pekka, VTK. Sosiologian assistentti Helsingin yliopistossa.